

Sayı :97354392-

Konu :Hasta Hakları İhlalleri

DAĞITIM YERLERİNE

Yükseköğretim Kurumları Tıp Fakülteleri Hastanelerinde Hasta Hakları ihlalleri ile ilgili olarak 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun kapsamında, BİMER üzerinden ve Sağlık Bakanlığı aracılığı ile Kurulumuza gelen çok sayıda başvuru incelenerek başvuruların neden kaynaklandığı araştırılmış ve Yükseköğretim Kurumları Tıp ve Diş Hekimliği Uygulama ve Araştırma Merkezlerindeki uygulamalardan kaynaklanan bazı aksaklıklar sebebiyle çoğu kez iç hukukta mahkemeler nezdinde ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurular sonucunda istenmeyen durumların ortaya çıktığı müşahade edilmiştir.

Kurulumuzca yapılan değerlendirmelerde; bazı başvuruların şikâyet konusunun gerçekleştiği anda çözümlenmesinin mümkün olabileceği, Hasta Hakları konusunda farkındalığın geliştirilmesi, uygulamaların mevzuat hükümlerine göre yapılması ve etik değerler göz önüne alınarak aşağıda belirtilen hususların Yükseköğretim Kurumları Tıp ve Diş Hekimliği Uygulama ve Araştırma Merkezlerinde uygulanmasının sağlanması halinde, ortaya çıkabilecek istenmeyen durumların önüne geçilebileceği sonucuna varılmıştır.

Ekte Yükseköğretim Kurumları Tıp ve Diş Hekimliği Uygulama ve Araştırma Merkezlerinde hasta hakları ile ilgili uygulanan önemli mevzuat hükümleri gönderilmekte olup,

- 1- Hasta Hakları Yönetmeliği ve Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan, Hasta Hakları Uygulamaları Genelgesi (2014/32) kapsamında Yükseköğretim Kurumları Tıp ve Diş Hekimliği Uygulama ve Araştırma Merkezlerinde Hasta İletişim Birimlerinin oluşturulması ve gerekli personel istihdamının sağlanması,
- 2- Hastaların, haklarını kullanmayı kolaylaştıracak bilgiye, dokümana ve tavsiyelere kolaylıkla ulaşılmasını sağlayacak tedbirlerin alınması,
- 3- Her kademedeki çalışan sağlık personelinin tamamının hasta hakları konusunda hizmet içi eğitime tabi tutulması,
- 4- Hastanın bilgi isteme hakkına ve mahremiyetine azami özenin gösterilmesinin sağlanması,
- 5- Tıbbi müdahalelerde ve tıbbi araştırmalarda hastanın rızasının alınmasının sağlanması,

6- Acil servise müracaat eden hastaların başka bir sağlık merkezine sevki söz konusu olsa bile gerekli tıbbi müdahale yapıldıktan sonra sevk edilmesi, ve yetişkin ve çocuk yoğun bakım birimleri gibi özellikli birimlerin kapasite durumlarının ilgililerle paylaşılmasının sağlanması,

hususunda azami özen ve hassasiyet gösterilmek suretiyle gereğinin yapılmasını önemle rica ederim.

Prof. Dr. M. İ. Safa KAPICIOĞLU
Başkan Vekili

Ek:

Yükseköğretim Kurumları Tıp ve Diş Hekimliği Uygulama ve Araştırma Merkezlerindeki Hasta Hakları İle İlgili Önemli Mevzuat Hükümleri

DAĞITIM:

Gereği:

Tıp Fakültesi Bulunan Üniversite Rektörlüklerine

Diş Hekimliği Bulunan Üniversite Rektörlüklerine

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TIP VE DIŐ HEKİMLİĞİ UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZLERİNDEKİ HASTA HAKLARI İLE İLGİLİ ÖNEMLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİ

1 -10 Aralık 1948 tarihli Birleşmiş Milletler toplantısında kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 25. Maddesinde herkesin kendisinin ve ailesinin tıbbi bakım hakkı olduğu ve bu beyannamede sözü edilen haklar bakımından eşitlik ilkesinin sağlanması gerekliliği, 29/2 maddesinde de başkalarının hak ve özgürlüklerinin tanınması ve bunlara saygı gösterilmesinin sağlanması gerektiği belirtilmiştir.

2 -Ülkemizin 20 Mart 1952 tarihinde imzaladığı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İnsan Hakları Evrensel beyannamesinde belirtilen haklara müştereken hürmet etmeyi ve bunun sağlanmasını teminen gerekli tedbirlerin alınmasını öngörmekte olup, Mahkemenin zorunlu yargı yetkisi de 28 Ocak 1990'da kabul edilmiştir.

3 -Dünya Tabipler Birliği tarafından yayınlanan 1981 tarihli Lizbon Hasta Hakları Bildirgesinde hekimin kendi vicdanına ve hastanın yararına hareket ederken, aynı zamanda hastanın özerkliğini ve haklarını da garanti edeceği ilkesi benimsenirken 1. Maddesinde, her insanın ayrımcılık yapılmaksızın yeterli tıbbi bakım görme hakkına sahip olduğu ifade edilmiştir. Eylül 1995 tarihinde Bali'de altı maddeden oluşan Lizbon Bildirgesi genişletilmiş ve güncellenmiştir.

4 -Ülkemiz tarafından da imzalanan 1997 Avrupa Konseyi Sözleşmesi, hızla gelişen biyoloji ve tıp alanında insana saygı duyulmasını ve onurunun güvence altına alınmasını, bu alanın kötüye kullanılmasının önlenmesini, uygulamada ortaya çıkacak sorunların çözümü için kamuoyu oluşturulmasını, toplum üyelerine haklarını ve sorumluluklarının hatırlatılmasını amaçlamaktadır. Bu Sözleşmenin imzalanmasıyla on iki ay içerisinde hasta haklarının kurulacağı taahhüt edilmiştir.

5 -Anayasanın 17. Maddesinde herkesin, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu ve 56. Maddesinde sağlıklı yaşamın, insanların en doğal hakkı olduğu hükme bağlanarak, sağlık hakkı Anayasa ile teminat altına alınmıştır.

6- 01.02.1999 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Hasta Hakları Yönetmeliği; 15/5/1987 tarihli ve 3359 Sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununa ve 11/10/2011 tarihli ve 663 Sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8'nci ve 40'ncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır. Bu Yönetmelik ile hekimlerin mesleklerinin gereklerini yerine getirirken uymaları zorunlu olan meslek etiği kuralları belirlenmiş ve Yönetmeliğin amacı; temel insan haklarının sağlık hizmetleri sahasındaki yansıması olan ve başta Türkiye Cumhuriyeti

Anayasası'nda, diğer mevzuatta ve milletlerarası hukuki metinlerde kabul edilen '**hasta haklarını**' somut olarak göstermek ve sağlık hizmeti verilen bütün kurum ve kuruluşları dışında sağlık hizmeti verilen hallerde, insan haysiyetine yakışır şekilde herkesin '**hasta haklarından**' faydalanabilmesine, hak ihlallerinden korunabilmesine ve gerektiğinde hukuki korunma yollarını fiilen kullanabilmesine dair usul ve esasları düzenlemek olarak ifade edilmiştir.

7 -Sağlık Tesislerinde Hasta Hakları Uygulamalarına İlişkin Yönerge 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 9 uncu maddesinin (c) bendine, 181 sayılı Sağlık Bakanliğı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 43 üncü maddesine ve Hasta Hakları Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanmış ve 1. Maddesinde Yönergenin amacı; sağlık tesislerinde yaşanan, hasta hakları ihlalleri ile bunlara bağlı ortaya çıkan sorunların önlenmesi, sağlık hizmetlerinin kalitesinin arttırılması, sağlık hizmetlerinin insan onuruna yakışır biçimde sunulması ile hastaların hak ihlallerinden korunabilmesine ve gerektiğinde hukuki korunma yollarını fiilen kullanabilmesine dair esas ve usulleri belirlemek olarak ifade edilirken,, Yönetmeliğin 4/g bendinde sağlık hizmeti; sağlık tesisinde sunulan tüm tıbbi ve idari hizmetler olarak tanımlanmıştır.

8 -Sağlık Bakanliğının 2014/32 sayılı Genelgesinde; hasta hakları Yönetmeliği ile birinci basamak kamu sağlık tesisleri, özel sağlık tesisleri ve askeri hastaneler dahil olmak üzere bütün sağlık kurum ve kuruluşlarında hasta memnuniyetinin arttırılması, insan haysiyetine yakışır şekilde herkesin hasta haklarından faydalanabilmesi, hak ihlallerinden korunabilmesi ve gerektiğinde hukuki korunma yollarını fiilen kullanılabilmesini teminen hasta sorumlulukları da belirlenerek hasta/çalışan memnuniyeti ve güvenliğini gözetten bir yaklaşımla düzenlemenin yapıldığı belirtilmiştir.

9 -Türk Ceza Kanunu'nun ilgili hükümleri.